

ค่านิยมในการเลือกคู่สมรสของชายไทยมุสลิมในชุมชนมัสยิดมหรานาค

นาย วิทวัส ช่างคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามนุษยวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชามานุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-13-1256-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 20446477

2011. 2546

MATE SELECTION VALUES OF THAI MUSLIM MALES
IN MAHANAK MOSQUE COMMUNITY

MR. VITAVAT CHANGSORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Anthropology
Department of Sociology and Anthropology
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2001
ISBN 974-13-1256-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ค่านิยมในการเลือกคู่สมรสของชายไทยมุสลิมในชุมชนมัสยิดมหานาค

โดย

นาย วิทวัส ช้างคร

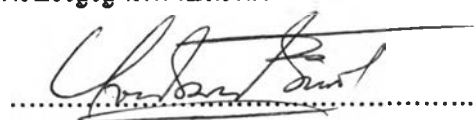
สาขาวิชา

มานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสตร์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

คณบดีคณะรัฐศาสตร์

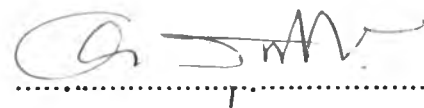
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยวัฒน์ ค้ำชู)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

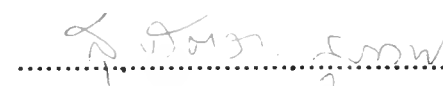
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสตร์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ)

วิทวัส ช้างคร : คำนิยมในการเลือกคู่สมรสของชายไทยมุสลิมในชุมชนมัสยิดมหานาค. (MATE SELECTION VALUES OF THAI MUSLIM MALES IN MAHANAK MOSQUE COMMUNITY) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสน์, 251 หน้า. ISBN 974-13-1256-3.

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะและค่านิยมในการเลือกคู่สมรส นับรวมถึงการเปลี่ยนแปลงในการเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบันของชายไทยมุสลิมในชุมชนมัสยิดมหานาค เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร (Document research) การวิจัยภาคสนามทางมานุษยวิทยา (Anthropological fieldwork) สัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญ (Key informant) จำนวน 10 ราย และใช้แบบ สัมภาษณ์ จำนวน 100 ชุด โดยแยกเป็น 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ชายโสดอายุ 17 – 35 ปีจำนวน 50 ราย และชายที่สมรสแล้วอายุระหว่าง 35 – 70 ปี จำนวน 50 ราย

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมชายไทยมุสลิมจะเลือกคู่สมรสด้วยตนเองมากกว่าผู้ใหญ่วัดให้ โดยจะเลือกคู่สมรสที่มีความคล้ายคลึงกับตนเองในด้านต่างๆ ได้แก่ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งทางสังคม และรสนิยม

การเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบันในภาพรวมมีความเปลี่ยนแปลงไม่เด่นชัด แต่พอจะกล่าวได้ว่า ชายไทยมุสลิมที่จะเลือกคู่สมรสในปัจจุบันจะให้ความสำคัญต่อ ความรัก ความใกล้ชิด และรูปร่างหน้าตาที่ดีของคู่สมรสมากกว่าชายไทยมุสลิมที่เลือกคู่สมรสในอดีต การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนที่สุดระหว่างอดีตกับปัจจุบันคือ บทบาทและอิทธิพลของผู้ใหญ่และครอบครัวต่อการตัดสินใจเลือกคู่สมรสในปัจจุบันมีลดน้อยลงกว่าในอดีต

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....ลายมือชื่อนิสิต.....วิทวัส ช้างคร
 สาขาวิชา.....มานุษยวิทยา.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ปีการศึกษา 2544.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

428 11764 24 : MAJOR ANTHROPOLOGY

KEY WORD: MATE SELECTION / MARRIAGE / VALUE / MUSLIM / ETHNIC GROUP

VITAVAT CHANGSORN : MATE SELECTION VALUES OF THAI MUSLIM MALES IN MAHANAK MOSQUE COMMUNITY. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. ARONG SUTHASASNA, Ph. D . 251 pp. ISBN 974-13-1256-3.

The purpose of this research is to study the mate selection method, mate selection values, and change in mate selection method in the past and at present of Thai Muslim males in Mahanak mosque community at Pomprab-Sattrupai district, Bangkok by the methods of Document research, Anthropological fieldwork, ten Key informants interview, and 100 sets of survey comprising of 50 single male aging between 17-35 and 50 married male aging between 35-70.

The research has found that most Thai Muslim males themselves select their mates by weighting on female who has the same specifications, such as religion, age, educational status and taste.

In general, there is no obvious change for mate selection at present and in the past. Nowadays it is likely that Thai Muslim male who will select mate pay attention to their loves, closeness and good looking of their mate – which are different from the past. The most obvious change from the past is the role and influence of elder relatives has been gradually reduced.

Department Sociology and Anthropology Student's signature วิฑิต ช่างสรณ์
Field of study Anthropology Advisor's signature Arong Suthasasna
Academic year 2001 Co – advisor's signature _____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลงได้จากความอนุเคราะห์จากหลายฝ่าย เริ่มด้วยรองศาสตราจารย์ ดร. งามพิศ สัตย์สงวน ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารง สุทธาศาสน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ สุพัตรา สุภาพ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ นับรวมถึงอาจารย์ จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย ที่ดูแลช่วยเหลือในด้านต่างๆ ทั้งด้านวิชาการและส่วนตัว จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณนาย สมาน เขียมอุทัยย์ ประธานชุมชนมัธยมมหานาค นาย หาริน อารัง นาย วัฒนาวีร กิจพานิช นาง อรุณี เล็กเพชร และคณะกรรมการชุมชนมัธยมมหานาคทุกท่าน นับรวมถึงจ.ส.ต. สุวรรณ เล็กเพชร นาย อิสมาแอล ลัมมาภักดิ์ นาย อิสมาแอล สนั่นศิริ นาย มนต์รี ศิริเมธา คณะครูนักเรียนโรงเรียนบำรุงอิสลามวิทยา และชาวชุมชนมัธยมมหานาค ที่ให้ความสะดวกและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษาวจัย

นอกจากนี้ขอขอบคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้อง นับรวมถึงนางสาว ปารรณา ศิริศรัทธาธรรม และนาย ฐนัส มานวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ด้วยดีเสมอมา

วิหวัธ ช้างศร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
สารบัญแผนที่.....	ท
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานในการวิจัย	4
อธิบายสมมติฐาน	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ทฤษฎีการเลือกคู่สมรส.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	15
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	15
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
การเลือกคู่สมรส.....	16
การสมรสของชาวมุสลิม	26
การเลือกคู่สมรสของชาวมุสลิม	48
ค่านิยมการเลือกคู่สมรสของชายไทยมุสลิม.....	56
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคู่สมรส.....	66
เอกสารและงานวิจัยภายในประเทศ	66

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
เอกสารและงานวิจัยในต่างประเทศ.....	68
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกคู่สมรสของชาวมุสลิม.....	72
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	73
ตัวแปรในการวิจัย.....	74
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีวิจัย.....	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ระยะเวลาดำเนินการศึกษา.....	78
บทที่ 4	
ข้อมูลพื้นฐาน ความเป็นมาและประวัติชุมชนมัสยิดมหานาค.....	79
ข้อมูลพื้นฐาน.....	79
ลักษณะทางกายภาพ.....	79
ลักษณะทางประชากร.....	83
ลักษณะทางอาชีพ.....	84
การปกครอง.....	87
ประวัติชุมชนมัสยิดมหานาค.....	90
สถานที่สำคัญ.....	91
บทที่ 5	
ผลการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลและพิสูจน์สมมติฐาน.....	99
ส่วนที่ 1 พิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลในสมมติฐานข้อที่ 1 – 12.....	100
ส่วนที่ 2 พิสูจน์สมมติฐานและอภิปรายผลในสมมติฐานข้อที่ 13.....	162
บทที่ 6	
บทสรุป ปัญหาในการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	204
ผลการวิจัย.....	206
ปัญหาในการวิจัย.....	207

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	208
รายการอ้างอิง	210
บรรณานุกรม	215
ภาคผนวก	216
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	251

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง	
ตารางที่ 1 : การดำเนินการศึกษา	78
ตารางที่ 2 : การจำแนกจำนวนนักเรียนตามระดับชั้นการศึกษา	98
ตารางที่ 3 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่ในการเลือกคู่สมรส	104
ตารางที่ 4 : การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่ต่อการเลือกคู่สมรส.....	104
ตารางที่ 5 : ผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกคู่สมรส	105
ตารางที่ 6 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่ออายุของคู่สมรส	110
ตารางที่ 7 : อายุกับการตัดสินใจเลือกคู่สมรส.....	110
ตารางที่ 8 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อระดับการศึกษาของคู่สมรส	115
ตารางที่ 9 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อรายได้ของคู่สมรส	119
ตารางที่ 10 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อตำแหน่งทางสังคมของคู่สมรส	124
ตารางที่ 11 : สถานภาพทางสังคมของคู่สมรส.....	125
ตารางที่ 12 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อรูปร่างหน้าตาของคู่สมรส	129
ตารางที่ 13 : รูปร่างหน้าตาที่ดีกับการตัดสินใจเลือกคู่สมรส.....	130
ตารางที่ 14 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อศาสนาของคู่สมรส.....	135
ตารางที่ 15 : การนับถือศาสนากับการเลือกคู่สมรส	135
ตารางที่ 16 : ศาสนาของคู่สมรส	136
ตารางที่ 17 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาของคู่สมรส	140
ตารางที่ 18 : การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาต่อการเลือกคู่สมรส.....	141
ตารางที่ 19 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อบุคคลต้องห้ามตามหลักศาสนา.....	145
ตารางที่ 20 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อความรักกับการเลือกคู่สมรส.....	149
ตารางที่ 21 : ความรักกับการเลือกคู่สมรส	150
ตารางที่ 22 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญต่อความใกล้ชิดกับการเลือกคู่สมรส	155
ตารางที่ 23 : ความคิดเห็นของผู้ให้ข่าวสำคัญกับรสนิยมของคู่สมรส	159
ตารางที่ 24 : รสนิยมกับการเลือกคู่สมรส	160
ตารางที่ 25 : แสดงผลของการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 – 12.....	161
ตารางที่ 26 : เปรียบเทียบผู้มีส่วนร่วมในการเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบัน	165
ตารางที่ 27 : เปรียบเทียบด้านอายุกับการเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบัน.....	169

สารบัญตาราง(ต่อ)

หน้า

ตาราง	
ตารางที่ 28 : รูปร่างหน้าตากับการเลือกคู่สมรสในปัจจุบัน.....	181
ตารางที่ 29 : รูปร่างหน้าตากับการเลือกคู่สมรสในอดีต.....	181
ตารางที่ 30 : เปรียบเทียบการนับถือศาสนากับการเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบัน.....	185
ตารางที่ 31 : เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามหลักศาสนากับการเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบัน.....	188
ตารางที่ 32 : เปรียบเทียบความรักกับการเลือกคู่สมรสระหว่างอดีตกับปัจจุบัน.....	194
ตารางที่ 33 : ระดับของการเปลี่ยนแปลงลักษณะและค่านิยมในการเลือกคู่สมรสของชายไทยมุสลิมระหว่างอดีตกับปัจจุบัน.....	203

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพประกอบ	
ภาพที่ 1 : ชุมชนมัธยมศึกษานาค.....	80
ภาพที่ 2 : ชุมชนมัธยมศึกษานาคด้านหน้าติดกับถนนเกษม	83
ภาพที่ 3 : โรงเรียนบำรุงอิสลามวิทยา	85
ภาพที่ 4 : สภาพถนนภายในชุมชน.....	86
ภาพที่ 5 : มัธยมศึกษานาค	86
ภาพที่ 6 : กุโบร์ใน	87
ภาพที่ 7 : พิธีทำบุญให้ผู้ตาย 1	248
ภาพที่ 8 : พิธีทำบุญให้ผู้ตาย 2	249
ภาพที่ 9 : การให้ทาน	249

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิ	
แผนภูมิที่ 1 : กระบวนการเกิดค่านิยม.....	62
แผนภูมิที่ 2 : ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม บรรทัดฐานและพฤติกรรม.....	65
แผนภูมิที่ 3 : สัดส่วนการใช้ที่ดินชุมชนมัสยิดมหานาค.....	82
แผนภูมิที่ 4 : โครงสร้างอายุประชากร.....	84
แผนภูมิที่ 5 : สัดส่วนการประกอบอาชีพ.....	85
แผนภูมิที่ 6 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย แอล.....	222
แผนภูมิที่ 7 : ไดอะแกรมครอบครัว นายชัย.....	225
แผนภูมิที่ 8 : ไดอะแกรมครอบครัว จ.ส.ต. สิ้น.....	227
แผนภูมิที่ 9 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย สุรสิทธิ์.....	229
แผนภูมิที่ 10 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย เด่น.....	231
แผนภูมิที่ 11 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย จัตรชัย.....	232
แผนภูมิที่ 12 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย นิกร.....	234
แผนภูมิที่ 13 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย สิงห์.....	235
แผนภูมิที่ 14 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย ใจ.....	236
แผนภูมิที่ 15 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย จิต.....	238
แผนภูมิที่ 16 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย วิจิตร.....	239
แผนภูมิที่ 17 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย นิติ.....	241
แผนภูมิที่ 18 : ไดอะแกรมครอบครัวนาย บุญมี.....	243
แผนภูมิที่ 19 : ไดอะแกรมเครือญาติผู้วิจัย.....	250

สารบัญแนบที่

แนบที่	หน้า
แนบที่ที่ 1 : ชุมชนมัธยมศึกษานานาชาติ	81
แนบที่ที่ 2 : ชุมชนมัธยมศึกษานานาชาติ พ.ศ. 2472	93